

BESLUT
2023-06-14

Klagande

NN

Det överklagade beslutet

Centrala studiestödsnämndens
(CSN) beslut den 13 februari 2023

Saken

Återkrav av studiemedel på grund av
studieavbrott; även fråga om
studiemedel under sjukdom

Överklagandenämndens beslut

Överklagandenämnden avslår överklagandet.

Överklagandenämndens beslut får enligt 6 kap. 11 § tredje stycket studiestödslagen inte överklagas.

Ärendet

NN sökte och beviljades studiemedel för vecka 35 år 2022 – vecka 2 år 2023.

CSN ändrade sedan beviljningen till studiemedel vecka 35 – 38 år 2022. CSN beslutade samtidigt om återkrav av 44 834 kronor som betalats ut den 23 september, den 25 oktober, den 25 november och den 23 december 2022, för vecka 39 år 2022 – vecka 2 år 2023. CSN anförde i huvudsak följande som skäl till beslutet. NN har meddelat att hon varit sjukskriven och inte har studerat sedan den 5 september 2022. För att ha rätt till studiemedel under sjukdom krävs att hon avstår helt från studier och att Försäkringskassan godkänner hela hennes sjukperiod. Den godkända sjukperioden ska påbörjas senast den åttonde dagen efter den första sjukdagen. Försäkringskassan har godkänt en sjukperiod för tiden den 13 september 2022 – den 23 januari 2023. Det är mer än sju dagar mellan NNs första sjukdag och Försäkringskassans godkända sjukperiod. CSN bedömer därför att det inte finns ett tillräckligt samband mellan tidpunkten för studieavbrottet och den godkända sjukperioden.

NN överklagade beslutet och anförde bland annat följande. Hon sjukskrev sig hos Försäkringskassan i samband med ett läkarbesök den 20 september 2022. Hennes läkare hade dock sjukskrivit henne retroaktivt från den 5 september 2022, samma dag som läkartiden bokades. Då hon inte kände till att hon skulle ha sjukanmält sig

redan den 5 september, och inte i samband med läkarbesöket, missade hon informationen om att sjukanmäla sig inom sju dagar varpå Försäkringskassan godkände hennes sjukperiod först från den 13 september 2022. Hon önskar att återkravet dras tillbaka med hänsyn till att hon varit svårt sjuk och inte kunnat bedriva några studier. Hade Försäkringskassan godkänt hennes anmälan från den 12 september 2022 hade dessutom allt varit okej. Det gäller en dags skillnad och hon var lika sjuk under båda dagarna.

CSN överlämnade överklagandet och handlingarna i ärendet samt upplyste om att myndigheten inte funnit skäl att ändra det överklagade beslutet.

CSN lämnade därefter, på nämndens begäran, in ett yttrande och anförde i huvudsak följande. En studerande kan, under vissa förutsättningar, ha rätt att behålla studiemedel under en sjukperiod. Studiemedel under sjukdom lämnas bara för sådan tid då den studerande bedriver studier eller skulle ha bedrivit studier om denne inte blivit sjuk. Det måste dessutom finnas ett tydligt samband mellan sjukperioden och studiefrånvaron. Sjukperioden måste därför inledas inom en kort tid efter det att den studerandes frånvaro startar.

NN har uppburit studiemedel under perioden den 29 augusti 2022 – den 15 januari 2023. Det har i efterhand framkommit att NN avbröt sina studier den 5 september 2022. I ärendet framgår vidare att Försäkringskassan godkänt en sjukperiod med start den 13 september 2022, eftersom NN anmält sin sjukdom den 20 september 2022. Det framgår även att hon har bedömts vara helt oförmögen att bedriva studier under sjukperioden.

Regleringen av anmälan om sjukdom och Försäkringskassans möjligheter att godkänna en sjukperiod framgår av 3 kap. 28–30 §§ studiestödsförordningen (2000:655). Av denna reglering framgår att Försäkringskassan inte får godkänna tid längre än sju dagar före den dag anmälan gjordes men att det finns möjlighet att ta hänsyn till särskilda skäl. Av ett vägledande avgörande från ÖKS framgår att en sjukperiod inte ansågs ha tillräckligt samband med studieavbrottet när det hade förflutit elva dagar från avbrottet fram till sjukperiodens början. I ett annat vägledande avgörande nämns att det i praxis bortses i vissa fall från studietaktsminskningar och studieavbrott som berott på sjukfrånvaro under en vecka närmast före en godkänd sjukperiods början.

Frågan är då om det föreligger ett tillräckligt samband mellan den tidpunkt NN avbröt sina studier och den av Försäkringskassan godkända sjukperioden. Ett uppehåll om högst sju dagar kan accepteras mellan avbrottsdatumet från den studerande/skolan och den godkända sjukperioden. Mot denna bakgrund måste alltså den godkända sjukperioden påbörjas senast den åttonde dagen efter avbrottsdatum. Såvitt framgår härstammar den regleringen som avser de sju dagar mellan avbrottsdatum och sjukperiodens början från praxis. Detta då det bör finnas ett tillräckligt, tidsmässigt, samband med studieavbrottet och sjukperiodens början. Tiden från och med måndagen den 5 september till tisdagen den 13 september 2022 utgörs av åtta dagar. Det innebär således att sjukperiodens början inleds den nionde dagen. Hade sjukperioden istället påbörjats den 12 september 2022 hade sjukperioden påbörjats senast den åttonde dagen efter avbrottsdatumet. Mot denna bakgrund får det anses inte föreligga ett tillräckligt tidsmässigt samband mellan att NN avbrutit sina studier till dess sjukperioden har börjat. Mot denna bakgrund har det

funnits fog för det överklagade beslutet i sin helhet. CSN anser slutligen att överklagandet ska avslås.

NN har fått möjlighet att lämna synpunkter med anledning av CSN:s yttrande, men hon har inte hörts av.

Författningsbestämmelser

Av 3 kap. 5 § studiestödslagen (1999:1395) framgår följande. Studiemedel får lämnas för varje vecka då den studerande bedriver studier på minst halvtid. Studierna måste dock pågå under en sammanhängande tid om minst tre veckor. Studiemedel får lämnas bara för sådan del av studietid som omfattas av den kursplan eller motsvarande som gäller för utbildningen.

Av 5 kap. 1 § studiestödslagen framgår följande. Det som betalats ut för mycket ska krävas tillbaka, om någon genom oriktiga uppgifter eller genom att inte fullgöra sin uppgifts- och anmälningsskyldighet eller på något annat sätt har orsakat att studiehjälp eller studiemedel lämnats felaktigt eller med för högt belopp. Detsamma gäller om någon på annat sätt fått studiestöd felaktigt eller med för högt belopp och insett eller borde ha insett detta. Om det finns synnerliga skäl, får ett krav på återbetalning helt eller delvis efterges.

I 3 kap. 26 § studiestödsförordningen (2000:655) anges följande. I 27–32 §§ finns bestämmelser om studiemedel vid sjukdom i vissa fall.

I nämnda paragrafer avses med

1. sjukperiod: tid då en studerande på grund av sjukdom oavbrutet har varit
 - a) helt oförmögen att bedriva sina studier, eller
 - b) till hälften oförmögen att bedriva sina heltidsstudier och det rör sig om ett sådant medicinskt väldokumenterat sjukdomstillstånd som motsvarar villkoren för särskilt högriskskydd enligt 13 § första stycket 2 lagen (1991:1047) om sjuklön,
2. studietid: den del av ett kalenderhalvår då en studerande bedriver studier och den del av kalenderhalvåret då den studerande skulle ha bedrivit studier om han eller hon inte hade blivit sjuk.

I 3 kap. 27 § studiestödsförordningen anges följande. Studiemedel får lämnas för en sjukperiod som infaller under tid för vilken den studerande har beviljats studiemedel.

För sjukperiod som infaller efter studietidens början får studiemedel lämnas bara om en ansökan om studiemedel har kommit in till Centrala studiestödsnämnden dessförinnan. Om det finns synnerliga skäl, får studiemedel lämnas även om en ansökan inte har kommit in före sjukperiodens början.

För det första kalenderhalvår då en studerande bedriver studier som ger rätt till studiemedel får studiemedel lämnas bara för en sådan sjukperiod som infaller efter det att den studerande har påbörjat studierna.

Av 3 kap. 28 § studiestödsförordningen framgår bland annat följande. Om en studerande på grund av sjukdom blir helt oförmögen att bedriva sina studier ska han eller hon anmäla detta till Försäkringskassan.

Av 3 kap. 29 § studiestödsförordningen framgår följande. En studerande har rätt till studiemedel endast för sådan sjukperiod eller del av den som har godkänts av Försäkringskassan.

Försäkringskassan ska godkänna sjukperioden om Försäkringskassan bedömer att en studerande på grund av sjukdom är

1. helt oförmögen att bedriva sina studier, eller
2. till hälften oförmögen att bedriva sina heltidsstudier och att det rör sig om ett sådant medicinskt väldokumenterat sjukdomstillstånd som avses i 26 § andra stycket 1 b.

Vad som anges i andra stycket gäller dock inte om något annat följer av 30 eller 31 §. Förordning (2017:846).

Av 3 kap. 30 § studiestödsförordningen framgår bland annat följande. Ett godkännande enligt 29 § får inte avse längre tid tillbaka än sju dagar före den dag då anmälan har gjorts enligt 28 §. Om den studerande har varit förhindrad att göra en anmälan eller om det finns något annat särskilt skäl, får godkännande dock avse även tid dessförinnan.

Överklagandenämndens bedömning

Överklagandenämnden konstaterar inledningsvis att det, av utredningen i ärendet, har framkommit att NN, på grund av sjukdom, inte har bedrivit några studier sedan den 5 september 2022. NN har en av Försäkringskassan godkänd sjukperiod med start den 13 september samma år och det som Överklagandenämnden har att pröva är om hon kan beviljas studiemedel under sjukdom för den aktuella sjukperioden.

Enligt huvudregeln får studiemedel under sjukdom endast lämnas för en sjukperiod som infaller under tid för vilken den studerande har beviljats studiemedel och som har godkänts av Försäkringskassan. Det ska därtill finnas ett tydligt tidsmässigt samband mellan studiefrånvaron och den godkända sjukperioden. Överklagandenämnden har i tidigare ärenden uttalat att det finns möjlighet att bortse från studieavbrott som berott på sjukfrånvaro under en vecka närmast före en godkänd sjukperiods början. Enligt praxis har således en så kallad egen sjukskrivning om högst sju dagar godtagits av Överklagandenämnden. Det är, i det aktuella ärendet, klarlagt att NN saknar en godkänd sjukperiod för tiden den 5 september – den 12 september 2022, en period om åtta dagar. Någon anledning att frångå gällande praxis har inte framkommit och NN kan därför inte beviljas studiemedel under sjukdom.

Överklagandenämnden finner slutligen att NN, genom att inte fullgöra sin uppgifts- och anmälningsskyldighet, har orsakat att studiemedel betalades ut felaktigt för vecka 39 år 2022 – vecka 2 år 2023. Grund för återkrav finns därför. För att återkrav

ska kunna efterges krävs att det finns synnerliga skäl, det vill säga ytterst speciella omständigheter. De omständigheter som NN har åberopat är, enligt Överklagandenämndens mening, inte sådana att det finns synnerliga skäl för eftergift. Överklagandet ska därför avslås.

Robert Dalman

Beslutet har fattats av Eva Gullfeldt, ordförande, Robert Dalman, myndighetschef, samt ledamöterna Olof Edling, Staffan Ingmanson, Gunilla Lavås, Helena Söderberg, Jonathan Sjölander och Jenny Twana.

Föredragande: Stefan Öberg

Kopia till CSN och CSN:s rättsavdelning